Ecologisch werkprotocol
Amsterdam Museum

idverde
Advies

COLOFON

Activiteitenplan Amsterdam Museum

OPDRACHTNEMER	*i*dverde Advies Houttuinlaan 4 3447 GM Woerden T 073 205 11 00 E **advies@*i*dverde.nl**
OPGESTELD DOOR	Maartje Staal
VRIJGEGEVEN DOOR	Zef Hermans
OPDRACHTGEVER	Gemeente Amsterdam t.a.v. Mevr. Tjon Postbus 12693 1100 AR Amsterdam Nederland
PROJECTNUMMER	726210079
STATUS	Concept
VERSIE	0.5
DATUM	19-05-2022

Copyright 2022 *i*dverde. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van *i*dverde. *i*dverde is niet aansprakelijk voor eventuele schade ontstaan bij gebruik van gegevens uit dit rapport.

INHOUDSOPGAVE

COLOFON 2

1. AANLEIDING 4

2. RISICOANALYSE 5

2.1 Verzamelen en ordenen informatie 5

2.1.1 Werklocatie en werkgrens (bestaande situatie) 5

2.1.2 Werkzaamheden 6

2.1.3 Wettelijk belang 7

2.1.4 Alternatievenafweging 7

2.1.5 Planning 8

2.1.6 Soortinformatie 9

2.2 Uitwerking risicoanalyse 10

3. RISICOMANAGEMENT 11

3.1 Deskundig handelen 11

3.1.1 Inzet deskundig personeel 11

3.1.2 Overdracht informatie en werkwijze 11

3.2 Zorgvuldig handelen 11

3.2.1 Algemeen zorgvuldig handelen 11

3.2.2 Specifiek zorgvuldig handelen: gewone dwergvleermuis 12

4. VERZAMELEN EN UITWISSELEN GEGEVENS 15

4.1 Controle autoriteit soortgegevens 15

4.2 Format voor overdracht soortgegevens 15

4.3 Overdrachtsmomenten 15

5. COMMUNICATIE 15

5.1 Taakverdeling 15

5.2 Overlegmomenten 15

LITERATUUR 16

BIJLAGE 1. LOCATIES VAN VLEERMUISVERBLIJVEN 16

BIJLAGE 2. PERMANENTE VOORZIENINGEN 18

BIJLAGE 3. TIJDELIJKE VOORZIENINGEN 19

1. Aanleiding

Dit ecologisch werkprotocol hoort bij bestek nummer AI 2021-0189, het renoveren van het Amsterdam Museum, gelegen aan de Nieuwezijds Voorburgwal 359 in het centrum van Amsterdam (afbeelding 1). Het gaat om verbouwing en renovatie van 11.000 m^2, waarbij een deel van het museum grootschalig wordt verbouwd en een deel ook intern grondig wordt verbouwd.

Ter voorbereiden op de geplande werkzaamheden is onderzocht of hier mogelijk beschermde soorten kunnen voorkomen. Voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen en ontwikkelingen, verplicht de Wet natuurbescherming de bestaande natuurwaarden in kaart te brengen en indien nodig passende maatregelen te treffen voor het beschermen en in stand houden van bij wet beschermde soorten. Om deze reden is eerst een verkennende quickscan natuur (idverde Advies, 2020) uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat het plangebied mogelijk geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen en nestplaats voor gierzwaluwen. Daarom is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar deze twee soort(groep)en (*i*dverde Advies, 2021). Tijdens dit onderzoek zijn enkele verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen vastgesteld (zie paragraaf 2.1.5). Door de werkzaamheden zullen deze verblijfplaatsen (tijdelijk) ongeschikt raken en daardoor worden verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden (paragraaf 2.2).

Voor de restauratiewerkzaamheden is daarom een ontheffing nodig of men kan de werkzaamheden uitvoeren conform een goedgekeurde gedragscode. In het geval van de voorgenomen ontwikkeling is de gedragscode soortbescherming gemeenten (Stadswerk, 2020) van toepassing omdat de gemeente Amsterdam opdrachtgever is. De werkzaamheden zorgen enkel voor het verwijderen c.q. aantasten van zomer- paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Specifiek voor deze soort en het verwijderen van een zomer- paarverblijfplaatsen zijn in de gedragscode maatregelen opgenomen waardoor de gedragscode gevolgd kan worden om de werkzaamheden in overeenstemming met de Wet natuurbescherming uit te voeren.

Aan het toepassen van de gedragscode zijn strikte voorwaarden verbonden. Dit ecologisch werkprotocol beschrijft de mitigerende maatregelen die moeten worden uitgevoerd om zorgvuldig te handelen om aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis te voorkomen.

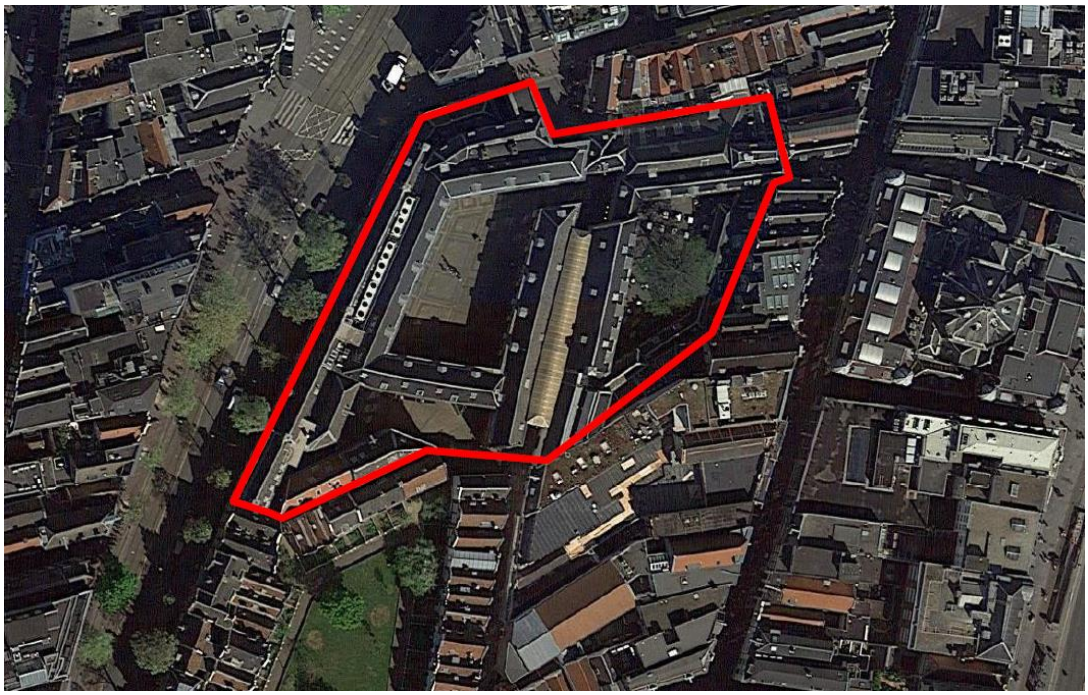

Afbeelding 1.1 Het plangebied (rood omkaderd) te Amsterdam.

2. Risicoanalyse

Uit het aanvullend onderzoek is gebleken dat verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis zich bevinden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. In dit hoofdstuk worden de bevindingen van het onderzoek beschreven en getoetst aan de vigerende Wet natuurbescherming en wordt ingegaan op de gunstige staat van instandhouding van de voorkomende beschermde soorten.

2.1 Verzamelen en ordenen informatie

2.1.1 Werklocatie en werkgrens (bestaande situatie)

Het plangebied betreft het Amsterdam Museum, gelegen aan de Nieuwezijds Voorburgwal 359 in het centrum van Amsterdam (afbeelding 2.1 en 2.2). Het museum bestaat uit aaneengesloten hoge, historische panden met 3 binnenplaatsen. Aan de westzijde grenst het museum aan de Nieuwezijds Voorburgwal, aan de noordzijde aan de Sint Lucïensteeg. Aan de oostzijde grenzen de winkels van de Kalverstraat, aan de zuidzijde de woningen van de Begijnhof. De twee grote binnenplaatsen worden gescheiden door twee stenen gebouwen van circa 40 meter lang met pannen daken. Tussen deze twee gebouwen bevindt zich een lichtkoepel. Aan de zuidzijde is nog een derde kleinere binnenplaats, waarop een grote lindeboom groeit. De muren van het museum hebben spouwen maar geen open stootvoegen. Op de overgang van muur naar dak bevinden zich daklijsten. Circa de helft van het dakoppervlak bestaat uit leistenen, de andere helft uit dakpannen.

Het plangebied heeft geen status als wettelijk of beleidsmatig beschermd gebied en is geen onderdeel van de gemeentelijke hoofdgroenstructuur.

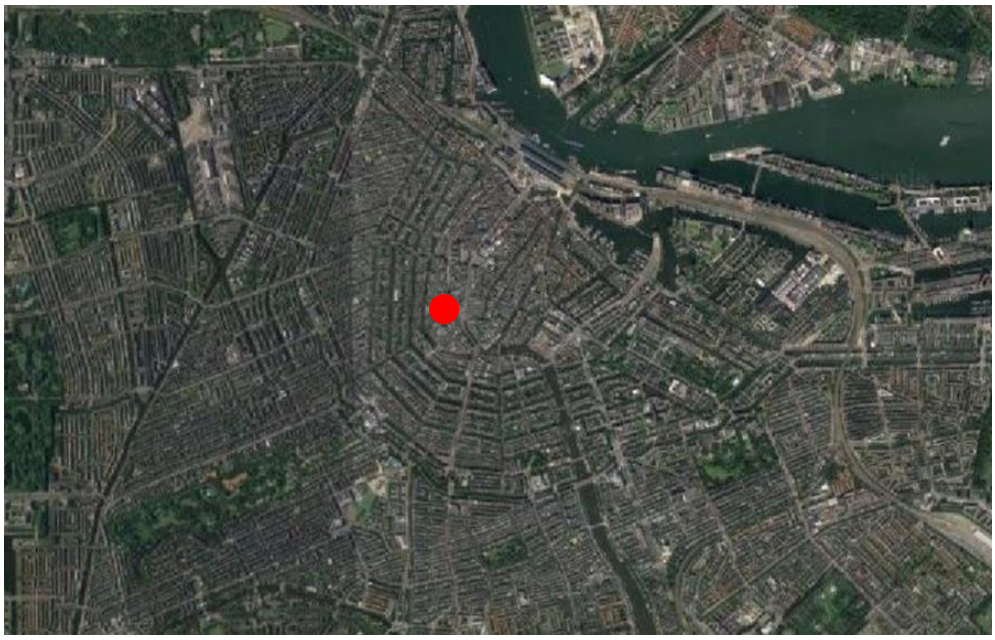

Afbeelding 2.1 Markering van het plangebied in Amsterdam (Bron: Google maps).

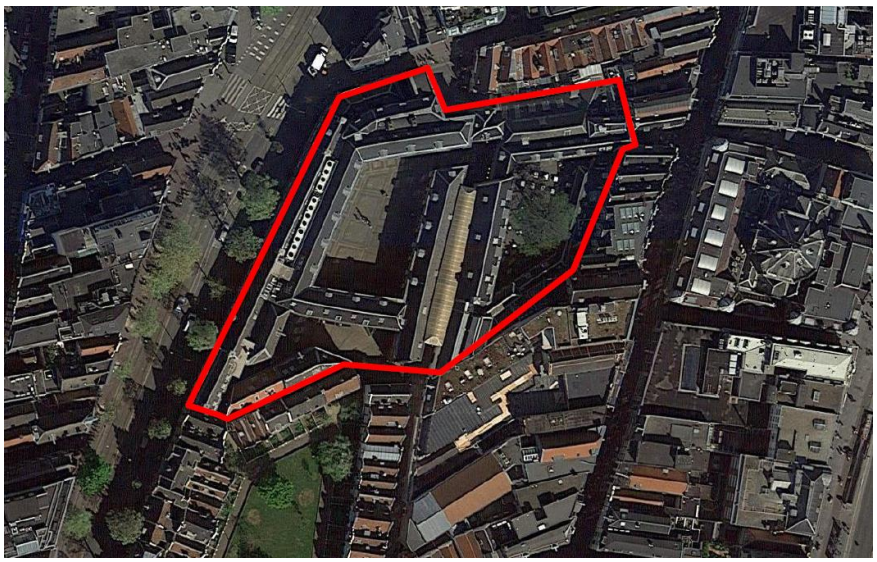

Afbeelding 2.2 Het plangebied (rood omkaderd) te Amsterdam.

2.1.2 Werkzaamheden

De opdrachtgever is voornemens verbouwingen uit te voeren aan het Amsterdam Museum. Het gaat om verbouwing en renovatie van 11.000 m2. Een aantal delen van het museum wordt grootschalig verbouwd. Deze delen zijn weergegeven in afbeelding 2.3. Het gaat om twee delen van het gebouw waar zowel het dak als de (buiten)muren gesloopt worden en opnieuw worden opgebouwd. In een ander deel wordt een koepel met twee dakdelen aangepakt, om een grote nieuwe zaal te realiseren.

De overige delen van het gebouw worden intern ook grondig verbouwd. Hierbij worden de binnenste muren tot aan de buitenmuur gesloopt. De spouw komt hiermee open te liggen, alleen de buitenste muur blijft staan.

De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd, waardoor er meerdere bouwplaatsen tegelijkertijd zijn en de kans op vertraging kleiner is. Het is nog onduidelijk wanneer welk bouwdeel wordt aangepakt. Voor de start van de bouw worden de vleermuisverblijfplaatsen ongeschikt gemaakt.

Afbeelding 2.3 Overzicht van het plangebied met aanduiding van grootschalige verbouwingen (ovalen: sloop daken en muren; rechthoek: sloop koepel en halve daken).

2.1.3 Wettelijk belang

Sinds 1975 is het Amsterdam Museum gevestigd aan de Kalverstraat. De Kunstraad bekritiseert in een verkenning van 2014 de huisvesting van het Amsterdam Museum: het gebouw is op dat moment ongeschikt voor de museale collectie. Daaropvolgend concluderen ook het museum en de gemeente dat het huidige gebouw niet meer voldoet aan de eisen die bezoekers en professionals stellen aan een museum van deze tijd. In het huisvestingsonderzoek zijn de opties voor nieuwbouw op een nieuwe locatie of renovatie van de bestaande locatie goed overwogen. Om het kerngebouw en rijksmonument van de gemeente Amsterdam in stand te houden is het echter noodzakelijk op de huidige locatie te blijven en het achterstallig onderhoud aan te pakken. Daarmee blijft het historische gebouw verbonden aan het museum.

Het ontwerp is gebaseerd op de uitgangspunten duurzaamheid, ruimte voor collectie en publiek, toegankelijkheid en zichtbaarheid. Op drie zorgvuldig gekozen plekken in het gebouw met lage bouwhistorische waarde, komen nieuwbouwzalen. De rest van het rijksmonument wordt gerenoveerd.

Om de kwaliteit van het museum voldoende hoog te houden, zodat de veiligheid en historische waarde van het gebouw gewaarborgd blijven, dient groot onderhoud te worden uitgevoerd. Het wettelijk belang van de werkzaamheden valt onder Artikel 3.8 lid 5 sub b3 van de Habitatrichtlijn: *"In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten".*

Onderstaande opsomming onderbouwt de noodzaak van de renovatie van het Amsterdam Museum.

- Het pand biedt onvoldoende ruimte: de zalen zijn te klein om belangrijke collectiestukken te tonen.
- Het huidige museum is ontoegankelijk voor mensen met een fysieke beperking.
- De brandveiligheid is gedateerd.
- De installaties dateren uit de jaren '70 en zijn afgeschreven.

2.1.4 Alternatievenafweging

Het project is locatie gebonden, dus een andere locatie is niet mogelijk. De grootschalige verbouwing aan de buitenzijde (afbeelding 2.3) is essentieel om het museum een toekomstbestendige functie te geven. Het gehele gebouwencomplex is

verouderd, maar op de drie gekozen plekken is nieuwbouw mogelijk vanwege de lage bouwhistorische waarde. Deze plekken dienen op korte termijn grootschalig gerenoveerd te worden. Het uitvoeren van renovatie werkzaamheden is voor gebouwen uiteindelijk altijd noodzakelijk. In het Amsterdam Museum is er achterstallig onderhoud en voldoet het monument niet meer aan de huidige eisen. Hierdoor is renovatie onvermijdelijk. Bij de voorgenomen verbouwing zal rekening worden gehouden met de geschiktheid voor vleermuizen na de verbouwing (paragraaf 3.2). Aanvullend op het weer geschikt maken van bestaande elementen worden tevens extra verblijfplaatsen gerealiseerd (paragraaf 3.2). Deze bieden een extra alternatief voor vleermuizen om als verblijfplaats te gebruiken.
Met de periode van uitvoering wordt rekening gehouden met de kwetsbare periode van vleermuizen. Voor het ongeschikt maken van aanwezige verblijfplaatsen wordt het alternatief gekozen met het minst negatieve effect (paragraaf 3.2).

2.1.5 Planning

De werkzaamheden zullen onder voorbehoud vanaf oktober 2022 plaatsvinden en eind 2026 afgerond zijn (zie afbeelding 2.4). Fase 1 bestaat voornamelijk uit inpandige asbestsanering en andere kleinschalige inpandige werkzaamheden. De grootschalige renovatie werkzaamheden (o.a. werkzaamheden aan (buiten) muren, daken en kozijnen) starten vanaf april 2023. Mocht de planning onverhoopt wijzigen, dan wordt het bevoegd gezag op de hoogte gesteld en wordt overlegd of een aanvulling op de wijze van zorgvuldig handelen noodzakelijk is.

Afbeelding 2.4 Planning van de voorgenomen werkzaamheden.

2.1.6 Soortinformatie

Uit het aanvullend soortenonderzoek (*id*verde Advies, 2021) is gebleken dat in het Amsterdam Museum 9 zomer- en/of paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen aanwezig zijn (afbeelding 2.5 en bijlage 1). In de meeste gevallen gaat het om een verblijfplaats van één individu. Aan de noordzijde van het museum varieert het van één tot enkele exemplaren. Op basis van het onderzoek in de paarperiode wordt ervan uitgegaan dat in ieder geval 2 paarverblijven van gewone dwergvleermuis in het museum aanwezig zijn, op de locatie van de zomerverblijfplaatsen op de grote binnenplaats.

Solitaire mannetjes van de gewone dwergvleermuis maken vaak gedurende het hele jaar gebruik van een verblijfplaats. De verwachting aan de hand van de waarnemingen is dat de zelfde locaties als de zomerverblijfplaatsen worden gebruikt. Met name de ruimten tussen de muur en daklijst bieden naar verwachting een voldoende geschikte verblijfplaats gedurende milde winters. Indien de dieren via deze ruimten ook in de spouw kunnen kruipen zullen ze er ook tijdens strenge winters kunnen verblijven.

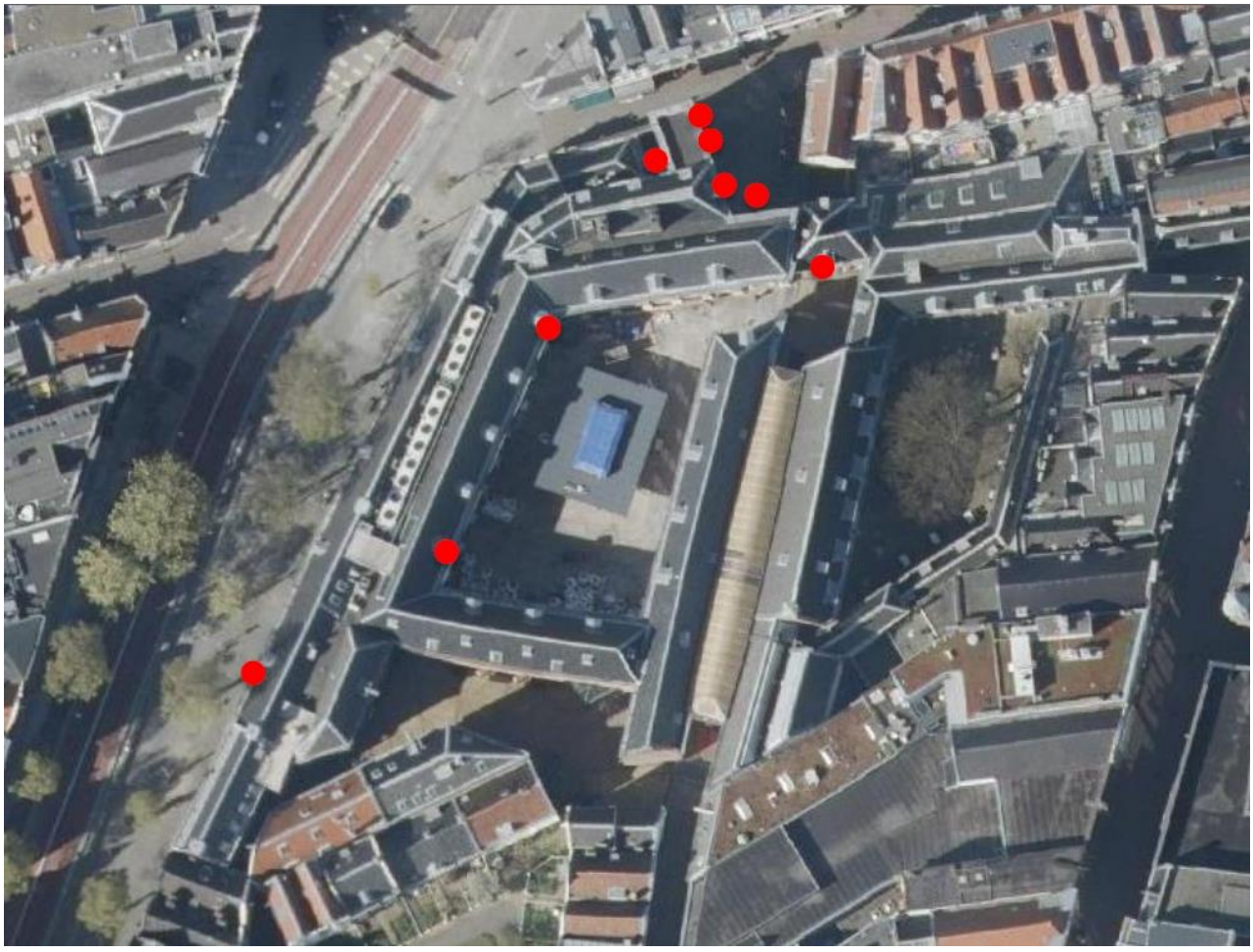

Afbeelding 2.5 Locaties van de 9 vastgestelde zomer- en/of paarverblijfplaatsen (rode stippen) van de gewone dwergvleermuis in het Amsterdam Museum. De exacte locaties van de verblijfplaatsen zijn niet altijd goed te bepalen en er dient daarom rekening mee te worden gehouden dat locaties indicatief zijn. Dit betekent dat vleermuizen mogelijk ook ruimtes binnen 1 á 2 meter van de aangegeven locaties kunnen gebruiken als verblijfplaats.

Noordzijde museum

Ter plaatse van de locaties van de geplande ingrijpende verbouwingen aan de noordzijde van het museum, bevinden zich openingen tussen de daklijsten en de muren waar 5 gewone dwergvleermuizen verblijven (afbeeldingen B1.1 en B1.2 in de bijlage). Als gevolg van de voorgenomen verbouwingen zullen de daklijsten en muren hier tijdelijk verdwijnen. Dit betekent dat de verblijfplaatsen worden opgeheven. Daarmee is sprake van overtreding van de volgende verbodsbepalingen:

- Artikel 3.5, lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Artikel 3.5, lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Zuidwestzijde museum

De daklijst aan de zuidwestzijde van het museum waar eveneens een zomerverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis aanwezig is (afbeelding B1.3 in de bijlage), blijft intact gedurende de verbouwingen. Ook de binnenmuren blijven intact bij de inpandige

werkzaamheden. De spouwen blijven daarbij toegankelijk voor vleermuizen. Er worden daarom geen negatieve effecten op deze verblijfplaatsen verwacht, mits wordt gewerkt volgens de aanvullende voorschriften (zie paragraaf 3.2.2).

Binnenplaatsen
De drie overige verblijfplaatsen ter hoogte van de dakkapellen/het dak liggen allemaal aan de Meisjesplaats (grote binnenplaats). Hier worden in het kader van de verbouwingen geen werkzaamheden uitgevoerd. Er worden daarom geen negatieve effecten op deze verblijfplaatsen verwacht.

2.2 Uitwerking risicoanalyse

Door het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat individuen van gewone dwergvleermuis worden verwond of gedood. Door de juiste maatregelen (hoofdstuk 3) te nemen kan het opzettelijk verwonden of doden van individuen (en daarmee overtreding van verbodsartikel 3.5, lid 1) worden voorkomen. De beoogde werkzaamheden leiden wel tot het aantasten/vernietigen van verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, en daarmee tot overtreding van artikel 3.5, lid 4. Daarnaast worden individuen mogelijk verstoord, dit leidt mogelijk tot overtreding van artikel 3.5 lid 2.
Foerageergebieden worden met de beoogde werkzaamheden niet aangetast. De werkzaamheden hebben enkel betrekking op de gebouwen, en zodoende blijven aanwezige structuren gehandhaafd voor vlieg- en foerageer mogelijkheden.

Om overtreding van artikel 3.5 lid 2 en 4 van de Wet Natuurbescherming te voorkomen is het noodzakelijk de werkzaamheden uit te voeren volgens de voorschriften uit de Gedragscode soortenbescherming gemeenten (Stadswerk, 2020).

Soort	Status	Type verblijf	Risico	Aanpak
Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)	Europees beschermd onder de Habitatrichtlijn	Zomer- en paarverblijfplaatsen	Artikel 3.5, lid 2: opzettelijk verstoren van individuen Artikel 3.5, lid 4: beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen	Algemeen zorgvuldig handelen: beperken verlichting en niet uitvoeren van werkzaamheden in de directe invloedssfeer van in gebruik zijnde verblijfplaatsen. Specifiek zorgvuldig handelen: aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen, huidige verblijfplaatsen na gewenningsperiode ongeschikt maken en aanbieden van permanente (aanvullende) verblijfplaatsen.

Garanderen gunstige staat van instandhouding gewone dwergvleermuis
Door de voorgenomen werkzaamheden wordt een klein deel van de voorkomende populatie van de gewone dwergvleermuis beïnvloed. Het betreft hier vijf zomer- en/of paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen. Op basis van bekende verspreidingsgegevens en ervaringen op basis van onderzoeken in Amsterdam, blijkt dat de gewone dwergvleermuis algemeen voorkomt. De aanwezige verblijfplaatsen hebben slechts een functie voor een zeer kleine hoeveelheid van de totale populatie in de omgeving Amsterdam. Deze kleine populatie in het plangebied, blijft gewaarborgd doordat conform het kennisdocument gewone dwergvleermuis, alternatieve verblijfplaatsen worden aangeboden. Mits de voorgenomen werkzaamheden op een zorgvuldige wijze uitgevoerd kunnen worden, kan de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis worden gegarandeerd.

3. Risicomanagement

In dit hoofdstuk komt aan bod welke maatregelen benodigd zijn en op welke wijze deze uitgevoerd moeten worden om voldoende zorgvuldig te handelen. Op deze wijze wordt de gunstige staat van instandhouding van de voorkomende beschermde soorten niet aangetast.

3.1 Deskundig handelen

3.1.1 Inzet deskundig personeel

Alle ecologische onderzoeken die in het kader van dit project zijn uitgevoerd, zijn uitgevoerd door ecologen van, of in opdracht van *i*dverde Advies. De ecologen hebben ruime ervaring met het desbetreffende soort specifieke onderzoek. Alle betrokkenen voldoen aan de officiële beschrijving van 'deskundige ecoloog', zoals beschreven op de informatie site van de Rijksoverheid: www.rvo.nl. Het ecologisch werkprotocol is opgesteld door *i*dverde Advies. *i*dverde Advies is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.
Verdere ecologische begeleiding van de werkzaamheden wordt ook uitgevoerd door een deskundige ecoloog.

3.1.2 Overdracht informatie en werkwijze

De ecologisch deskundige (idverde Advies)heeft dit ecologisch werkprotocol opgesteld. De ecologisch deskundige heeft op voorhand vastgesteld of en hoe de werklocatie wordt gebruikt door beschermde soorten (zie resultaten in dit ecologisch werkprotocol).
Opdrachtgever (gemeente Amsterdam) zorgt dat de uitvoerder alle relevante informatie heeft en verplicht deze (en ziet hier ook op toe) dat uitvoerder zich aan alle voorwaarden en verplichtingen uit dit ecologisch werkprotocol houdt.
De uitvoerder is zelf ook verantwoordelijk dat de Wet natuurbescherming niet wordt overtreden. Hierbij dient aan de betrokken medewerkers voorafgaand aan elke werkronde een werkinstructie te worden gegeven met risico's op overtreding van de verboden en te werken conform de voorwaarden en verplichtingen uit het ecologisch werkprotocol. Ook coördineert deze het zorgvuldig handelen tijdens de werkzaamheden. De uitvoerder is tevens verantwoordelijk dat op specifieke momenten tijdig de ecologische deskundige wordt ingeschakeld (dit kan ook door dit aan te geven bij opdrachtgever).
De ecologisch deskundige wordt op de volgende momenten ingeschakeld:
- Controle van de werklocatie op beschermde soorten (o.a. broedvogel check) voorafgaand aan de start van het werk.
- Ecologische begeleiding bij het ongeschikt maken van de aangetroffen verblijfplaatsen van vleermuizen.
- Wanneer onverwacht (beschermde) soorten (o.a. broedende vogels) worden aangetroffen binnen het werkterrein.
- Wanneer planning of uitvoering van de werkzaamheden veranderen.

De ecologisch deskundige legt bevindingen van terreinbezoeken c.q. aanvullend advies vast in het logboek van dit ecologisch werkprotocol en koppelt terug aan zowel de opdrachtgever als uitvoerder.

3.2 Zorgvuldig handelen

3.2.1 Algemeen zorgvuldig handelen

Deskundige betrokkenheid en verslaglegging
Bij het uitvoeren van alle mitigerende maatregelen wordt een ter zake kundige/ecoloog betrokken. Deze voert de ecologische begeleiding uit voorafgaand en tijdens de uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling. De deskundige ecoloog voldoet aan de eisen zoals deze worden beschreven op de site van **www.rvo.nl**.

Broedvogels
Om te voorkomen dat broedvogels worden verstoord, dient een broedvogelcontrole te worden uitgevoerd als de werkzaamheden van start gaan in het broedseizoen. Binnen het plangebied zijn geen (oude) nesten van broedvogels waargenomen. Vanwege de relatief steile pannendaken worden nestlocaties van meeuwen en/of stadsduiven niet direct verwacht. De grote boom op de oostelijke binnenplaats vormt een geschikte broedplaats voor bijvoorbeeld houtduif.
Het risico op verstoring van broedvogels is beperkt, omdat de werkzaamheden betrekking hebben op gebouwen waar weinig geschikte broedlocaties aanwezig zijn. Het is belangrijk om hier wel altijd alert op te zijn. De nesten van alle broedvogels zijn beschermd wanneer deze in gebruik zijn. 'In gebruik zijn' wil zeggen dat vogels begonnen zijn aan de bouw van hun nest, er eieren aanwezig zijn die nog moeten worden uitgebroed of dat er jongen in het nest zitten. Voorwaarden om hier zorgvuldig mee om te gaan zijn hieronder verder uitgewerkt.

Voorkomen van broedgevallen:
- Werkzaamheden zo veel mogelijk uitvoeren buiten het broedseizoen (ca. maart t/m augustus).

- Bij werkzaamheden in het broedseizoen dient voor de start van de werkzaamheden (inclusief bouwrijp maken) een broedvogelcontrole te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige. Let op: potentiële nestlocaties kunnen in het broedseizoen voor niet langer dan 3 dagen worden vrijgegeven.
- (Potentiële) nestlocaties moeten worden gemarkeerd in het veld.
- Het bouwrijp maken en weghalen van vegetatie, bomen, struiken en struweel moet voor de werkzaamheden en buiten het broedseizoen gebeuren. Tijdens de werkzaamheden wordt de vegetatie kort gehouden, zodat vogels hier niet gaan broeden.
- Het bouwterrein dient zo veel mogelijk vrijgehouden te worden van opslag en afvalmaterialen. Materialen niet langer dan 3 dagen in het broedseizoen (buiten het broedseizoen mogelijk langer) op het terrein opslaan, zodat vogels hier niet gaan broeden.
- Bij werkzaamheden in het broedseizoen moet continu worden gelet op de aanwezigheid van broedvogels, met extra aandacht voor locaties waar langere tijd geen activiteit heeft plaatsgevonden.

Handelen bij broedgevallen:

- Bij broedgevallen moet het werk worden stilgelegd en moet direct contact worden opgenomen met de ecologisch deskundige.
- De broedlocatie moet worden afgezet met lint van 2 bij 2 meter.
- Werkzaamheden moeten niet worden uitgevoerd binnen 5 meter van de broedlocatie.
- Machines die veel geluid en trillingen veroorzaken zo ver mogelijk van nestlocaties af plaatsen (minimaal 5 meter).
- De ecoloog bepaalt of werkzaamheden kunnen worden hervat en of aanvullende maatregelen nodig zijn.

Algemene zorgplicht

Voor alle levende flora en fauna geldt de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat uitvoerder de werkzaamheden die nadelig kunnen zijn voor dieren en planten, in redelijkheid zo veel mogelijk nalaat of maatregelen neemt om onnodige schade aan dieren en planten te voorkomen. Aanwezige dieren in het werkveld moeten altijd de kans worden gegeven om de werkzaamheden te ontvluchten, door in één richting te werken. Indien dieren niet uit zichzelf vluchten, moet contact opgenomen worden met de ecologisch deskundige.

3.2.2 Specifiek zorgvuldig handelen: gewone dwergvleermuis

Aanbieden tijdelijke en permanente alternatieven

In totaal zijn negen zomer- en/of paarverblijfplaatsen waargenomen bij de verschillende gebouwen, waarvan vijf verblijfplaatsen worden beïnvloed door de voorgenomen werkzaamheden. De verblijfplaatsen bevinden zich in onder de daklijst (en mogelijk in de spouw) en rondom dakkapellen. Ter vervanging van de verblijfplaatsen die als gevolg van de voorgenomen ontwikkelingen verloren gaan moeten nieuwe permanente alternatieven worden aangeboden. Randvoorwaarden voor het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis (conform kennisdocumenten) zijn:

- Als gewenningsperiode wordt een periode van minimaal 3 maanden aangehouden voor de zomerverblijven in de actieve periode van de dieren; Voor paarverblijfplaatsen geldt een gewenningsperiode van minimaal 6 maanden in de actieve periode.
- De alternatieven moeten zich in de directe omgeving van het plangebied bevinden;
- De verblijven worden op minimaal drie meter hoogte geplaatst, beschikken over een vrije aanvliegroute (geen belemmering van boomkronen of andere objecten) en moeten lichtvrij zijn (geen directe afstraling van verlichting);
- De verblijfplaatsen en in- en uitvliegplekken zijn ontoegankelijk voor predatoren, zoals katten en marters.
- Onderscheid wordt gemaakt in tijdelijke alternatieven (kasten aan een muur) en permanente alternatieven (inbouwkasten).

Doordat gefaseerd de werkzaamheden worden uitgevoerd, is het niet overal mogelijk om direct permanente voorzieningen te plaatsen én te voldoen aan de gewenningsperiode. De huidige planning is om de permanente verblijfplaatsen in 2024 en 2025 bouwkundig in te passen.

Permanente alternatieven

Na de werkzaamheden bij de verblijfplaatsen aan de noordzijde van het museum wordt de muur opnieuw geschikt gemaakt voor vleermuizen, door binnen de spouw een compartiment te creëren die beschikbaar is via entreestenen (afbeelding 3.1). Hierbij is het van belang dat de entreestenen aan de onderkant van de vleermuisverblijven zijn geplaatst, zodat uitwerpselen er uit kunnen vallen.

Omdat niet 100% te garanderen is dat dit voldoende is ter compensatie van de verdwenen verblijfplaatsen worden ook extra permanente verblijfplaatsen gerealiseerd.

In totaal worden op zeven plaatsen in het museum permanente verblijfplaatsen gerealiseerd. Op deze plaatsen wordt waar mogelijk de spouw (opnieuw) geschikt gemaakt voor vleermuizen en worden entreestenen geplaatst. Indien dit niet mogelijk is, worden inbouwvoorzieningen van het merk Unitura (afbeelding 3.2) onder de daklijst geplaatst.
De zeven muren waarvan de spouw (opnieuw) geschikt wordt gemaakt beslaan samen ongeveer 44 meter (9, 5, 12, 4, 3, 7 en 4 meter). Er kan één entreesteen per meter spouwmuur worden geplaatst. Er worden minimaal 20 entreestenen geplaatst, tot een maximum van 44.

De locaties van de permanente verblijfplaatsen zijn te zien in bijlage 2.

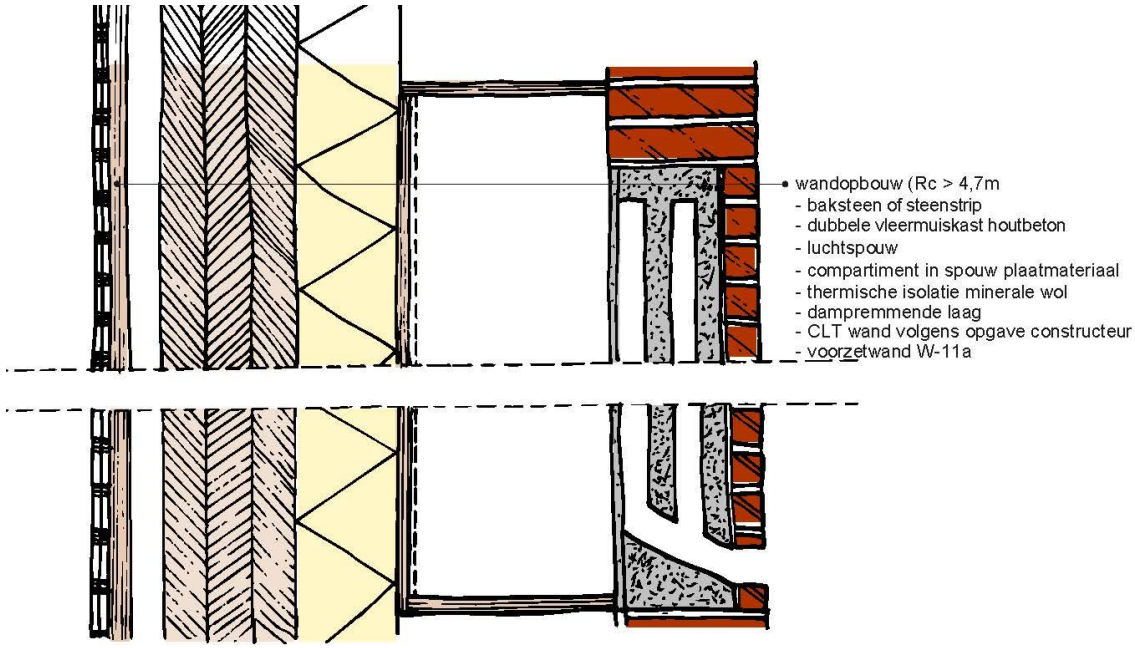

Afbeelding 3.1 Tekening doorsnede nieuwbouwgevel met vleermuiskast.

*Afbeelding 3.2 Inbouwvoorziening Unitura (**https://unitura.nl/product/vmpm1-inbouwvleermuiskast/**).*

Tijdelijke alternatieven
Om te zorgen dat de functie van het gebied gedurende de werkzaamheden geborgd zijn tijdelijke voorzieningen gerealiseerd. Om tijdelijk extra verblijfplaatsen aan te bieden binnen het leefgebied van de gewone dwergvleermuis in de omgeving van het Amsterdam Museum zijn 23 tijdelijke voorzieningen gerealiseerd binnen 200 m van de huidige verblijfplaatsen. Hierbij is een

gewenningsperiode van 6 maanden gehandhaafd. Foto's en locaties van de tijdelijke vleermuiskasten zijn te zien in bijlage 3. De kasten zijn van het type "Vleermuizenkast Beaumaris Midi".

Deze kasten zijn zo hoog mogelijk opgehangen. De gewone dwergvleermuis is namelijk gewend bij deze gebouwen om ter hoogte van het dak de verblijfplaatsen te vinden. Door de kasten zo hoog mogelijk te plaatsen, vinden de gewone dwergvleermuizen de kasten makkelijker en zijn kasten ook minder gevoelig voor verstoring vanaf het straatniveau.

Foto's van de locaties van de tijdelijke voorzieningen staan in bijlage 3.

Aanvullende voorschriften
Om verstoring en/of vernieling van de vleermuisverblijfplaatsen te voorkomen dient men zich aan onderstaande aanvullende voorwaarden te houden. Deze voorwaarden moeten worden gehandhaafd totdat verblijfplaatsen ongeschikt zijn gemaakt. Voor verblijfplaatsen die behouden blijven, gelden de voorwaarden gedurende de gehele werkzaamheden.

a. De gevels waar verblijfplaatsen aanwezig zijn, blijven aan de buitenkant vrij van steigers, zeil, bouwmaterialen of andere bouwinstallaties die vleermuizen belemmeren om naar hun verblijfplaats te vliegen. Dit betekent dat de ruimte tot minimaal 3 meter (verticaal) onder de locaties van de verblijfplaatsen vrij dient te blijven. Dit geldt voor een afstand van minimaal 3 meter (horizontaal) tot aan de gevel.
b. Bij het gebruik van bouwverlichting wordt voorkomen dat deze direct op de verblijfplaatsen (en op de muren en daken in de directe omgeving) wordt gericht. Vleermuizen zijn namelijk lichtgevoelig en vermijden locaties met veel licht. Eventueel aanwezige bouwverlichting dient alleen naar beneden op het werkterrein te worden gericht zonder uitstraling naar verblijfplaatsen, bomen (worden door vleermuizen gebruikt om te jagen) en naar boven naar de openlucht.
c. Spouwmuren (van binnenuit) of plafondbetimmering direct onder het dak mogen niet geopend/verwijderd worden nabij de verblijfplaatsen van vleermuizen. Hierdoor kunnen verblijfplaatsen (aanwezig in spouwmuren of direct onder het dak/gevelbekleding) ongeschikt raken en kunnen eventueel aanwezige vleermuizen gedood of verwond worden.

Opdrachtnemer is zelf verantwoordelijk dat alle medewerkers op de bouwlocatie op de hoogte zijn van deze voorwaarden en dat zij zich hieraan houden tijdens de werkzaamheden. Dit ecologisch werkprotocol is altijd aanwezig op de bouwlocatie. Indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden getwijfeld wordt of aan bovenstaande voorwaarden voldaan kan worden, dan dient altijd overlegd te worden met een ecologisch deskundige.

Ongeschikt maken verblijfplaatsen
Mannelijke individuen kunnen soms jaarrond aanwezig blijven op een locatie, zeker in milde winters. Om deze reden is het nodig om de verblijfplaatsen ontoegankelijk te maken voorafgaand aan de periode van overwinterring (vanaf medio november), óf pas na de winter periode (vanaf april). Door de daklijsten aan de noordzijde en zuidwestzijde van het museum minimaal 1 week voor uitvoering van de werkzaamheden te verwijderen, worden de verblijfplaatsen (o.a. spouwmuren) ongeschikt. Het ongeschikt maken dient te gebeuren in overleg en onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Deze zal tijdens het ongeschikt maken eventueel extra advies geven om te zorgen dat verblijfplaatsen ongeschikt worden. Na het ongeschikt maken wordt nog een extra onderzoek in de schemerperiode uitgevoerd om te controleren of geen vleermuizen meer in het gebouw verblijven. Alle verblijfplaatsen worden voorafgaand aan de winter ongeschikt gemaakt, omdat het voornemen is te starten gedurende de winter. Om te voorkomen dat vleermuizen aanwezig zijn, moeten de dakranden al ongeschikt gemaakt worden in de periode augustus – oktober 2022.

4. Verzamelen en uitwisselen gegevens

4.1 Controle autoriteit soortgegevens

Op basis van het aanvullend soortenonderzoek en de ecologische begeleiding worden de gegevens (locatie, soort en gebruik verblijfplaats van rust- en voortplantingsplaatsen) door de ecoloog aangetekend in het logboek. Dit logboek wordt toegevoegd aan het ecologisch werkprotocol.

4.2 Format voor overdracht soortgegevens

De exacte locaties van de vastgestelde verblijfplaatsen zijn opgenomen in dit werkprotocol.
Eventueel aanvullende soortwaarnemingen worden door de ecoloog vastgelegd in het logboek en na afloop van de ecologische begeleiding via het account van de gemeente Amsterdam ingevoerd in de NDFF.

4.3 Overdrachtsmomenten

Gegevens (locatie, soort en gebruik verblijfplaats van rust- en voortplantingsplaatsen) worden door de ecoloog direct (binnen één werkdag) doorgegeven aan de opdrachtgever en uitvoerder en binnen één werkweek na de ecologische begeleiding vastgelegd in het logboek.

5. Communicatie

5.1 Taakverdeling

De uitvoerder is de contactpersoon voor flora- en faunazaken op de werklocatie richting personeel, opdrachtgever en derden.

Indien twijfel ontstaat of zorgvuldig kan worden gehandeld ten aanzien van beschermde soorten en/of niet eerder benoemde beschermde soorten in de invloedssfeer van de werkzaamheden terechtkomen, dient contact opgenomen te worden met een ter zake kundig ecoloog.
De contactgegevens van de opdrachtgever, uitvoerder en ecoloog voor dit project zijn beschreven in tabel 5.1

Tabel 5.1 Contactgegevens van opdrachtgever, uitvoerder en ecoloog.

Naam	Contactgegevens
Opdrachtgever	**milou.tjon@amsterdam.nl**, 06 3927 9130 (t.z.t. naam directievoerder)
Uitvoerder	n.t.b.
Ecologen *id*verde Advies	**Maartje.Staal@idverde.nl**, 06 8247 7687 **Zef.Hermans@idverde.nl**, 06 8300 0201

5.2 Overlegmomenten

Het ecologisch werkprotocol en het dagelijks zorgvuldig handelen komen ter sprake tijdens de volgende overlegmomenten:

- Startoverleg: acceptatie ecologisch werkprotocol.
- Bouwvergadering: 1 keer per 2 weken
- Oplevering: evaluatie.

Literatuur

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis Pipistrellus pipistrellus. Versie 1.0
- *idverde* Advies (2020). Quickscan natuur Amsterdam Museum.
- *idverde* Advies (2021). Gericht soortenonderzoek vleermuizen en gierzwaluw Amsterdam Museum.
- Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland (2020). Gedragscode soortenbescherming gemeenten.

Bijlage 1. Locaties van vleermuisverblijven

Afbeelding B1.1 Locaties aan de noordkant van het museum (gele stippen) waar gedrag van gewone dwergvleermuizen is waargenomen dat duidt op aanwezigheid van zomerverblijfplaatsen.

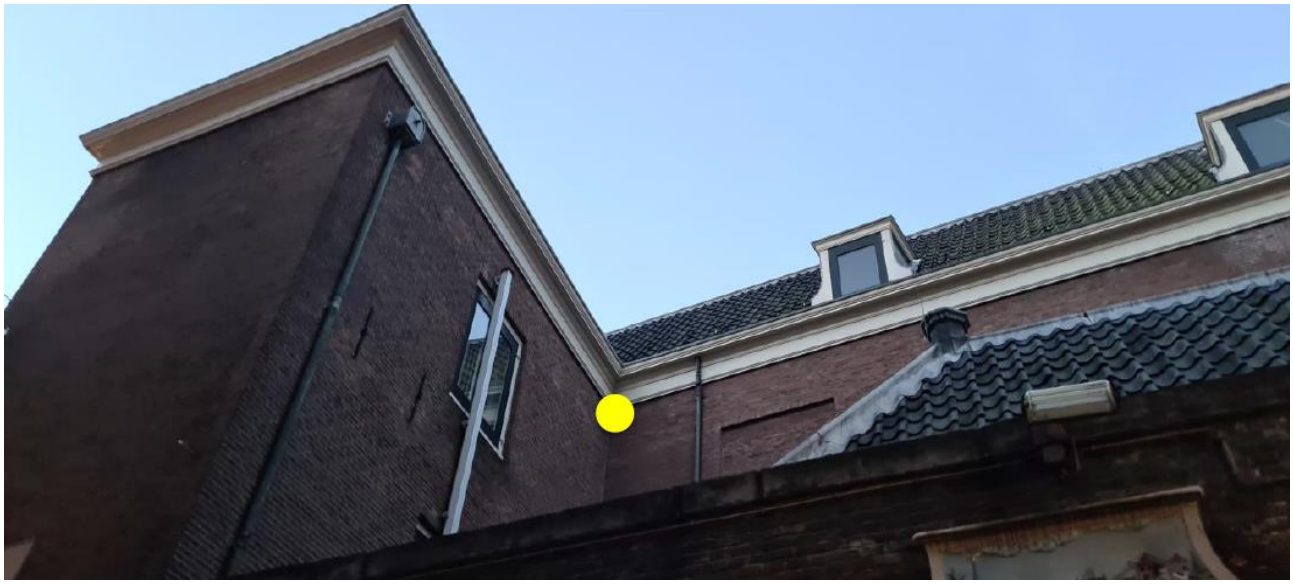

Afbeelding B1.2 Aan de noordzijde bevinden zich meerdere spleten tussen de daklijst en de muur. Ook hier is een verblijfplaats van een gewone dwergvleermuis aangetroffen. In de ochtend vloog/kroop de vleermuis achter de daklijst (gele stip).

Afbeelding B1.3 Locatie van de zomerverblijfplaats (gele stip) van een gewone dwergvleermuis aan de zuidwestzijde van het museum.

Bijlage 2. Permanente voorzieningen

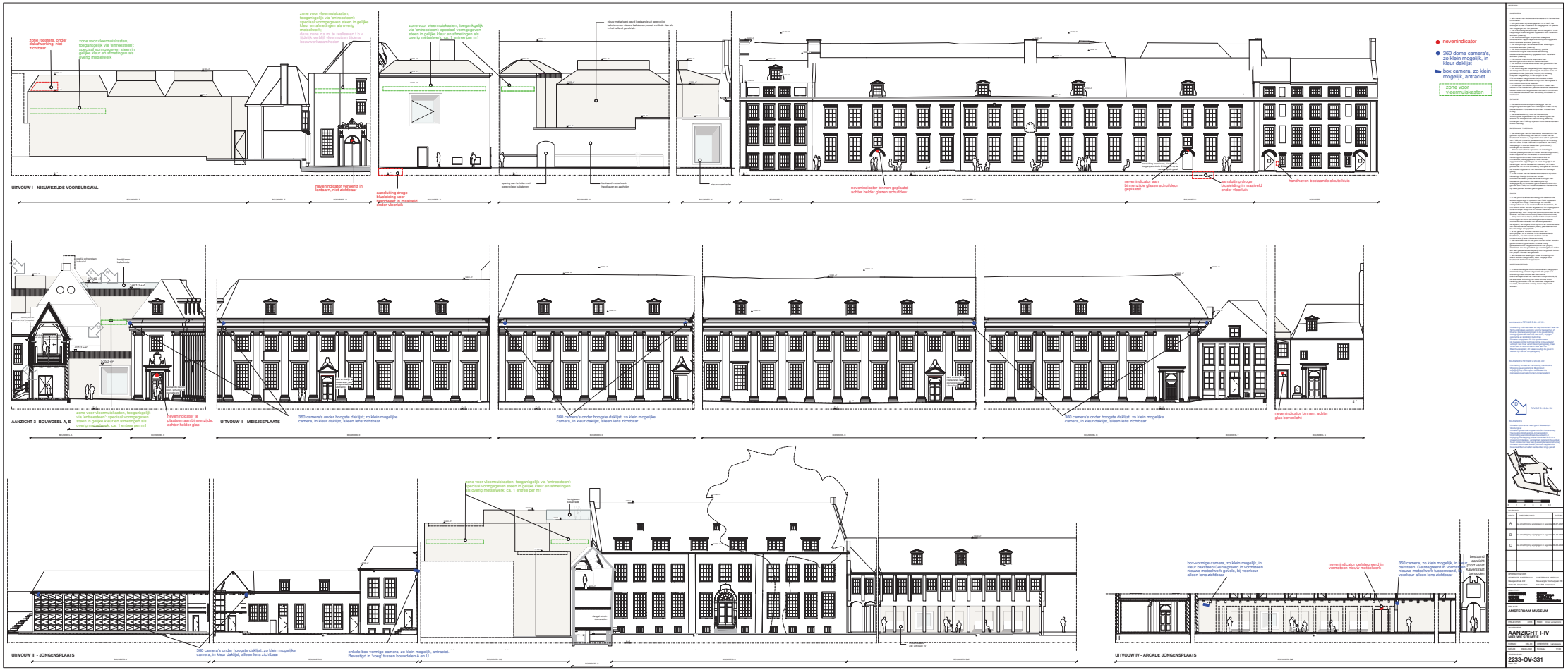

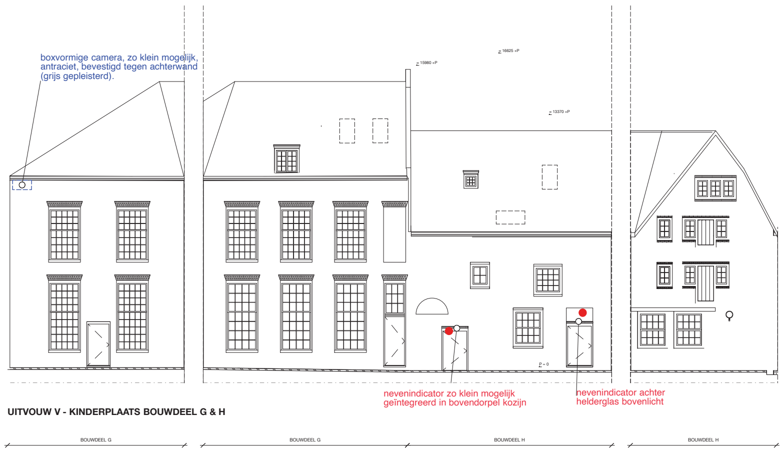

UITVOUW V - KINDERPLAATS BOUWDEEL G & H

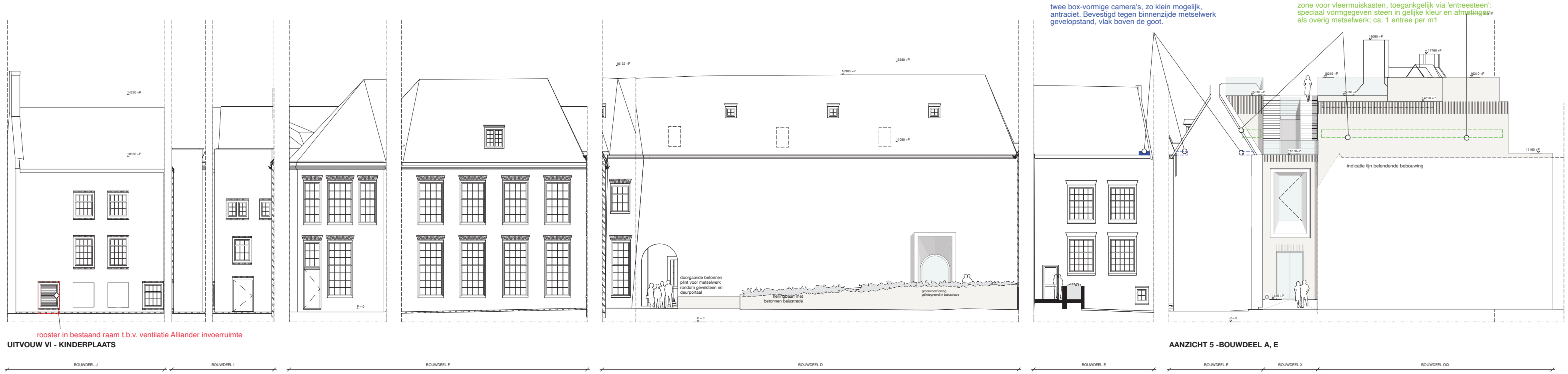

UITVOUW VI - KINDERPLAATS

AANZICHT 5 -BOUWDEEL A, E

rooster

nevenindicator

box camera, zo klein mogelijk, antraciet.

zone voor vleermuiskasten

LEGENDA:

ALGEMEEN

– alle maten van de bestaande toestand in het werk te controleren
– alle peilmaten zijn weergegeven t.o.v. NAP; het straatpeil is zeer wisselend en aangegeven ter plekke van toegangen tot het gebouw;
– het brandveiligheidsconcept wordt toegelicht in de rapportage brandveiligheid opgesteld door installatie adviseur (Deerns)
– zie voor bezettingen en posities draagbare blustoestellen rapportage brandveiligheid opgesteld door installatie adviseur (Deerns)
– zie voor principe hemelwaterafvoer tekeningen installatie adviseur (Deerns)
– zie voor noodstroomvoorziening, positie noodverlichting en vluchtroute aanduiding desbetreffende tekening opgesteld door installatie adviseur (Deerns)
– zie voor de thermische weerstand van scheidingsconstructies het Pakkettenboek
– zie voor de inbraakwerendheid van geveldelen het Pakkettenboek
– zie voor integrale toegankelijkheid rapportage door de transport adviseur (Deerns); de museale route en publieksruimtes (educatie, horeca) zijn volledig integraal toegankelijk, in het project is de ITS-standaard aangehouden behoudens enkele uitzonderingen waar deze richtlijn niet verenigbaar is met cultuurhistorische waarden
– afmetingen van deuren zijn conform maten van deuren in het bestaande gebouw teneinde bestaande deuren te kunnen hergebruiken danwel in combinatie met bestaande deuren een eenduidig eindbeeld te realiseren.

SITUATIE

– de stedenbouwkundige onderlegger van de omgeving is ontvangen van PMB op 26 maart 2019, bestandsnaam 'Uitsnede Amsterdam museum eo II.dwg'
– de situatietekening voor de Nieuwezijds Voorburgwal is gebaseerd op de tekening van de situatie na voorgenomen herinrichting, tekening ontvangen van PMB op 6 januari 2020 bestandsnaam 20200108.dwg

BESTAANDE TOESTAND

– de tekeningen van de bestaande toestand van het gebouw zijn afkomstig van een 3d model van de bestaande toestan d, opgesteld door abt in opdracht van PMB; dit model is gebaseerd op de 3d inmeting verricht door Pelser Hartman in opdracht van PMB, vastgelegd in diverse bestanden ('pointcloud') ontvangen 23 oktober 2017
– diverse aanvullende opnames en inmetingen hebben plaatsgevonden en zullen worden uitgevoerd, zoals inspectie van dimensies en conditie van funderingsconstructies, houtconstructies en metselwerk; deze gegevens zullen worden opgenomen in rapportages en waar mogelijk in de tekeningen van de bestaande toestand; dit is een proces dat tot en met uitvoering voortgaat en continu zal worden afgestemd met MenA en het bevoegd gezag
– in het model van de bestaande toestand zijn door Neutelings Riedijk Architecten enkele onvolkomenheden (zoals de draairichtingen van bestaande geveldelen die vaak onjuist zijn weergegeven) en omissies geconstateerd, deze zijn gemeld aan PMB; het model bestaande toestand zal op deze punten worden gecorrigeerd

SLOOP

– in het pand is asbest aanwezig, zie daarvoor de asbest rapportage in opdracht van PMB opgesteld
– de wijze van sloop / demontage zal worden voorgeschreven in de desbetreffende bestekken, die met MenA zullen worden afgestemd; het uitgangspunt is handmatige sloop met en zonder elektrisch gereedschap; voor sloop van betonconstructies zie de stukken van de constructeur (Pieters Bouwtechniek)
– sloop zal in twee fases plaatsvinden: eerst worden inrichtingen en lichte scheidingsconstructies en voorzetwanden evenals het aanwezige asbest verwijderd; vervolgens vindt opname en documentatie van de bestaande toestand plaats, pas daarna vindt bouwkundige sloop plaats
– er zal gewerkt worden met een stut- en stempelplan, uit te werken in de desbetreffende bestekken, zie hiervoor de stukken van de constructeur (Pieters Bouwtechniek)
– de materialen die uit het pand komen zullen worden gedemonteerd, gescheiden en waar nodig gerepareerd voor hergebruik binnen het project; materialen die niet geschikt zijn voor hergebruik zullen aan een gespecialiseerde partij voor hergebruik buiten het project worden aangeboden
– alle bestaande ravelingen zullen in overleg met MenA worden aangeheeld; waar mogelijk door bestaande balken te herplaatsen

MATERIALISERING

– in extra beveiligde vluchtroutes zal een aangepaste materialisering worden uitgewerkt die gelijk is in uitstraling maar voldoet aan de vereiste brandvertragendheid en maximale rookproductie; bij de eventuele inrichting van deze ruimtes wordt rekening gehouden met de maximaal toegestane vuurlast, dit zal in het vervolg nader uitgewerkt worden.

WIJZIGINGEN REVISIE B 22-12-'21:

- Verkleining volumes zalen en trap bouwdeel Y aan de Sint Luciënsteeg, wijziging volume trappenhuis Z
- Diverse (kleinere) wijzigingen in de gevelindeling
- Verlaging dakvlak X en OQ met 0,4m, wijzigen geometrie en isolatielijn buitentrap
- Vervallen stopplaats lift OQ op dakniveau
- de toegang tot de techniekruimte in bouwdeel Z verloopt niet meer vanuit de Jongensgalerij, maar vanuit een te reconstrueren deur aan het Boekhoudersplein; dit vereenvoudigt de gevel in tweede lijn van de Jongensgalerij

WIJZIGINGEN REVISIE C 09-03-'22:

- Herziening formaat en verhouding raamkaders
- Wijziging gevel gedempte Begijnsloot
- Wijziging trap uitzichtpunt bouwdeel OQ
- Aanpassing wandelementen Jongensgallerij

D

REVISIE D 20-04-'22

WIJZIGINGEN

- Vervallen poorten en wadi gevel Nieuwezijds Voorburgwal
- Vervallen glasstrook trappenhuis Sint Luciënsteeg
- Toevoeging blindvensters Jongensgallerij
- Versmalling wanddoorbraak bouwdeel C-K
- Wijziging overkapping tussen bouwdeel Z-S t.b.v. inpassing installaties, verplaatsen isolatielijn bouwdeel S van zoldervloer naar kap (buitenzijde kapconstructie)
- Vervallen doorbraak Gewelf, behoud trappenhuis bouwdeel B en vervallen beide vides langs gewelf

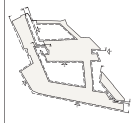

0 1 2 3 4 5 m

WIJZIGING:

INDEX:	OMSCHRIJVING:	DATUM:
A	zie omschrijving wijzigingen in legenda	08-07-2021
B	zie omschrijving wijzigingen in legenda	22-12-2021
C	zie omschrijving wijzigingen in legenda	09-03-2022

OPDRACHTGEVER:
GEMEENTE AMSTERDAM, Weesperstraat 432, 1018 DM Amsterdam
AMSTERDAM MUSEUM, Nieuwezijds Voorburgwal 359, 1012 RM Amsterdam

ARCHITECT:
NEUTELINGS RIEDIJK ARCHITECTEN
P.O. Box 527
3000 AM ROTTERDAM
TEL 010-404 66 77
FAX 010-414 27 12
INFO@NEUTELINGS-RIEDIJK.COM

PROJECT:
AMSTERDAM MUSEUM

PROJECTNR: 2233 | FASE: Omg. vergunning

ONDERWERP:
AANZICHT V-VI
NIEUWE SITUATIE

FORMAT: DIN A0 | ORIENTATIE: Landscape
DATUM: 09-03-2022 | SCHAAL: 1:100

TEKENING NR:
2233-OV-332
2233-754

Bijlage 3. Tijdelijke voorzieningen